

AVOCATUL POPORULUI

Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție și a altor pedepse ori tratamente crude, inumane sau degradante - MNP

Aprob,
Avocatul Poporului
Renate Weber

Raport

privind vizita desfășurată la Penitenciarul Spital Constanța-Poarta Albă

Raportul este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

- 1. Cadrul general și organizarea activității de monitorizare**
- 2. Constatările rezultate din activitatea de monitorizare**
- 3. Recomandări**

București – 2024

1. Cadrul general și organizarea vizitei

Prin Legea nr. 109/2009, România a ratificat Protocolul Opțional (OPCAT), adoptat la New York la 18 decembrie 2002, la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, adoptată la New York la 10 decembrie 1984.

Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție din cadrul instituției Avocatul Poporului, îndeplinește atribuțiile de Mecanism național de prevenire a torturii (MNP), conform prevederilor OPCAT, monitorizând în mod regulat tratamentul aplicat persoanelor private de libertate în orice loc de detenție, în sensul art. 4 din OPCAT.

Astfel, în conformitate cu art. 34, art. 35 lit. a) și lit. b) și art. 39 alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, coroborat cu art. 19 lit. a) din Protocolul Opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante din 18.12.2002, MNP a efectuat, la data de 25 noiembrie 2024, o vizită inopinată la Penitenciarul Spital Constanța-Poarta Albă, având ca obiective: verificarea tratamentului aplicat persoanelor custodiate în vederea consolidării protecției acestora împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante și a exercitării fără discriminare a drepturilor și libertăților fundamentale, precum și alte aspecte cu relevanță pentru activitatea Mecanismului Național de Prevenire a Torturii în locurile de detenție, care pot apărea în timpul vizitei.

Echipa MNP a fost alcătuită din: [redacted], jurist, [redacted], medic, din cadrul instituției Avocatul Poporului - Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție și a altor pedepse ori tratamente crude, inumane sau degradante (MNP) și [redacted], reprezentant a Organizației Neguvernamentale Asociația Împreună pentru Viitor Constanța

2. Constatările rezultate din activitatea de monitorizare efectuată

Din discuțiile purtate cu conducerea Penitenciar-Spital Constanța-Poarta Albă, cu locțiitorul directorului medical al penitenciarului-spital, persoane private de libertate, precum și din verificarea documentelor solicitate, puse la dispoziția echipei de vizită, au reieșit următoarele:

În secțiile Penitenciarului-Spital cu un total de 160 de paturi, din care 44 erau nefuncționale, se aflau în tratamente persoanele private de libertate cu afecțiuni acute și cronice acutizate.

Penitenciarul-Spital Constanța- Poarta Albă era structurat pe 2 pavilioane de deținere care cuprindea 3 secții de cazare.

În ceea ce privește structura organizatorică și anume repartizarea paturilor pe secții, aceasta era după cum urmează:

- Secția medicină internă- 25 paturi (din care 20 paturi funcționale)
- Secția dermatovenerologie- 25 paturi (din care 12 paturi funcționale)
- Secția psihiatrie- 25 paturi
- Secția boli infecțioase- 30 paturi (din care 25 funcționale)
- Secția boli cronice- 30 paturi (din care 18 paturi funcționale)
- Secția psihiatrie cronici- 25 paturi (din care 16 paturi funcționale)
  - pentru toxicodependențe- 4 paturi (nefuncționale)
  - compartiment neurologie- 5 paturi (nefuncționale).

Ambulatoriul de specialitate integrat, care includea specialitățile de medicină dentară și psihiatrie, împreună cu laboratorul de analize medicale (acesta de afla în reparații la data vizitei), farmacia, compartimentul de evaluare și statistică medicală, compartimentul de prevenire a asistenței medicale, biroul de internări-externări, susțineau activitatea din secțiile clinice.

Laboratorul de radiologie și imagistică medicală avea în dotare un aparat roentgen dezafectat, urmând procedurile de casare, iar postul este ocupat de către un medic rezident aflat în stagiul de pregătire.

În secțiile de psihiatrie erau internați și pacienți aflați, atât sub incidența art. 109 Cod Penal (obligativitatea la tratament), cât și sub incidența art. 110 Cod Penal (obligativitate la internare psihiatrică).

În cadrul unității a fost aprobată la data de 21.10.2024, procedura de sistem privind contenționarea și izolarea pacienților. **La punctul 6-măsura contenției din această procedură era menționat că evaluarea se va realiza la fiecare 30 de minute sau mai puțin dacă medicul o cere**, or potrivit art. 9 alin. (9) din Norma din 15 aprilie 2016 de aplicare a Legii sănătății mintale și a protecției persoanelor cu tulburări psihice nr. 487/2002 aprobată prin Ordinul nr. 488/2016, personalul medical va evalua starea pacientului contenționat la fiecare 15 minute, examinând semnele vitale, menținerea confortului și apariția posibilelor efecte secundare.

La foaia de observație clinică generală era atașat consimțământul informat al pacientului.

Spitalul funcționa în baza autorizației sanitare de funcționare nr. 110 din 10 mai 2023 eliberată de Direcția de Sănătate Publică a Județului Constanța.

La data vizitei erau 101 persoane internate și urmau să vină 39 persoane private de libertate: nu erau minori internați.

Conform numărului de camere pe secții, suprafața acestora și a gradului de ocupare nu se punea în discuție fenomenul de supraaglomerare. Potrivit informațiilor furnizate se ținea cont

de numărul persoanelor care se internau și a celor care se externau, internarea făcându-se după aprobarea medicului. Persoanele private de libertate proveneau de la penitenciare și centre de rețineră și arestare preventivă din toată țara.

Programul de distribuire a apei calde (program dușuri) se realiza în baza Protocolului de colaborare cu Penitenciarul Constanta - Poarta Albă conform Programului de îmbăiere a persoanelor private de libertate nr. 25314 din 12.03.2024, în perioada 15 noiembrie 2024 - 15 aprilie 2025/ luni - duminică între orele 20:00 și 21:30.

Apa rece se furniza permanent în baza contractului de furnizare a apei cu societatea Raja S.A.

Energia electrică se furniza permanent în baza contractului de furnizare a energiei electrice cu societatea TINAMR ENERGY.

Monitorizării potabilității apei potabile se realiza trimestrial (analiză chimică și microbiologică), iar ultimul buletin de analiză a apei potabile a fost înregistrat în data 12 septembrie 2024.

Potrivit informațiilor furnizate, informarea persoanelor custodiate cu privire la drepturi se realiza încă din perioada de carantină și observare, prin parcurgerea Programului de adaptare la condițiile privării de libertate (demers obligatoriu cu caracter general), în cadrul căruia participanții erau informați, printre altele, cu privire la drepturi, recompense, modalități de acces la informații, comunicarea cu administrația penitenciarului, dar și cu persoane sau instituții din exteriorul sistemului. Persoanele custodiate aveau acces la aceste informații pe toată perioada încarcerării prin intermediul infochioșcurilor de la nivelul fiecărei secții, prin intermediul mapei de la nivelul camerei de deținere, dar și prin convorbirile individuale de informare desfășurate cu personalul din cadrul compartimentului reintegrare socială.

Cu privire la organigrama instituției erau 152 de posturi prevăzute, din care 124 de posturi erau încadrate. În cadrul sectorului siguranța deținerii erau prevăzute 48 de posturi, fiind ocupate 41 de posturi; Sectorul economico - administrativ avea prevăzute 27 de posturi, fiind încadrate 20; Compartimentul educație și asistență psihosocială avea prevăzute 4 posturi de ofițer (personal cu studii superioare) și încadrate 4; alte sectoare administrative (juridic, resurse umane și formare profesională, informatică, etc) aveau 16 posturi prevăzute, din care încadrate 12.

În ceea ce privește încadrarea sectorului medical erau ocupate 47 de posturi, respectiv 16 medici și 31 de asistenți medicali dintr-un total de 56 posturi, din care 20 erau cu studii superioare și 36 cu studii medii.

Programul de activitate era de 8 ore zilnic pentru serviciul administrativ, iar pentru serviciul medical și serviciul de supraveghere deținuți, munca se desfășura în schimburi de 12/24, 12/48 respectându-se limitele maxime de ore legale permise lunar.

Pe tot parcursul anului 2024, toți polițiștii de penitenciare aveau pregătire profesională continuă organizată în cadrul unității pe platforma informatică cu teme pe domenii de activitate, iar cei din serviciul medical au participat și la programele de educație medicală continuă derulate de către cele 2 colegii: Colegiul medicilor din România și Ordinul Asistenților Medicali Generaliști, Moașelor și Asistenților Medicali din România, în conformitate cu legislația în vigoare în vederea obținerii avizului anual de liberă practică medicală pentru o calitate și profesionalism înalt de îndeplinire a obligațiilor contractuale.

Ca și bună practică este de menționat folosirea terapiei genice la cazurile care necesitau astfel de tratamente pentru o recuperare rapidă și menținerea stării de sănătate, de altfel destul de costisitoare, ceea ce denotă preocupare privind actul medical profesionist prin aplicarea gratuității nediscriminatorii și ridicarea la standarde maxime a unor astfel tratamente eficiente individualizate.

În ceea ce privește numărul încheierilor (de admitere sau respingere a plângerilor) emise de către judecătorul de supraveghere a privării de libertate ca urmare a formulării de plângeri de către persoanele private de libertate pe categorii, în perioada ianuarie 2024- noiembrie 2024, s-au înregistrat astfel:

-Plângeri formulate împotriva stabilirii regimului de executare a pedepselor privative de libertate: admise: 4; respinse: 36

-Plângeri formulate împotriva încălcării drepturilor (art.56 alin. (2) Legea 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal): admise: 0; respinse: 11

-Plângeri formulate împotriva hotărârilor Comisiei de disciplină prin care au fost aplicate sancțiuni persoanelor private de libertate ca urmare a comiterii de abateri disciplinare: admise: 1; respinse: 6

-Plângeri formulate împotriva hotărârilor Comisiei de evaluare a gradului de risc: admise: 2; respinse: 0.

În anul 2024 nu au existat plângeri cu privire la supunerea persoanelor custodiate la rele tratamente de către angajații unității.

În anul 2024 au fost înregistrate 152 de rapoarte de incident, fiind aplicate 47 de sancțiuni disciplinare, astfel:

-9 avertismente;

-26 sancțiuni cu suspendarea dreptului de a primi și de a cumpăra bunuri, cu excepția celor necesare pentru igiena individuală sau exercitarea drepturilor la apărare, petiționare, corespondență și asistență medicală, pe o perioadă de cel mult două luni;

-12 sancțiuni cu suspendarea dreptului de a primi vizite, pe o perioadă de cel mult 3 luni.

Au fost înregistrate 11 rapoarte de incident contestate, dintre care 2 au fost admise și restul anulate de judecătorul de supraveghere a privării de libertate.

Echipa de vizită a constatat că s-au aplicat 12 sancțiuni în anul 2024, până la data vizitei, privind dreptul de a primi vizite pe o perioadă de cel mult 3 luni.

În ceea ce privește aplicarea sancțiunii constând în suspendarea dreptului de a primi vizite pentru o perioada de cel mult 3 luni, pentru abaterea disciplinară savârșită deținuților li se suspendă, pe o perioadă de timp, legătura cu familia. Or, conform Regulii nr. 43 pct. 3 din Regulile Nelson Mandela adoptate de O.N.U., sancțiunile disciplinare sau măsurile restrictive nu presupun interzicerea contactelor cu familia. Aplicarea sancțiunii disciplinare constând în suspendarea dreptului la vizite afectează relația deținuților cu familiile și reintegrarea psihosocială postliberare a persoanelor private de libertate.

Recomandăm conducerii penitenciarului analizarea posibilității de a se evita pe cât posibil aplicarea sancțiunilor privind dreptul de a primi vizite, în scopul evitării impactului negativ în procesul de reintegrare a persoanei private de libertate, potrivit CPT (Raportul de vizită din anul 2021) și a Regulilor Nelson Mandela (Regula nr. 43 pct. 3), în care se prevede că sancțiunile disciplinare sau măsurile restrictive prin interzicerea contactelor cu familia să fie aplicate pentru o perioadă limitată și doar pentru menținerea securității și ordinii.

Potrivit informațiilor furnizate, dreptul la corespondență era nelimitat de regulă, cheltuielile ocazionate de exercitarea acestui drept erau suportate de către persoanele custodiate, iar în situația în care aceștia nu dispuneau de fonduri bănești, cheltuielile erau suportate de către administrația unității. La cerere, persoanele private de libertate primeau materialele necesare, raportat la nevoile de corespondență invocate. În interiorul locului de deținere erau instalate cutii poștale de unde personalul furnizorului de servicii poștale colecta corespondența.

Punerea la dispoziția persoanelor custodiate a materialelor necesare corespondenței se realiza de către personalul din cadrul sectorului vizită, la cererea persoanelor custodiate.

În ceea ce privește participarea la programe/activități a persoanelor private de libertate, în data de 28 noiembrie 2024 la nivelul unității erau 95 de persoane private de libertate cazate, acest număr reprezentând, cu aproximație și media zilnică a persoanelor custodiate în anul 2024. Având acestea în vedere, în perioada 01 ianuarie 2024- 28 noiembrie 2024, la programele și activitățile

desfășurate de către specialiștii din cadrul compartimentului educație și asistență psihosocială s-a înregistrat un număr total de 1726 participări.

La nivelul fiecărei camere de deținere erau instalate televizoare cu acces la toate canalele importante de știri, iar la nivelul fiecărei secții de deținere erau instalate puncte infochioșc.

În ceea ce privesc activitățile sportive, ținând cont de starea de sănătate și urmările tratamentului medical, precum și faptul că la nivelul unității nu exista o bază sportivă și nici funcția de monitor sportiv care să desfășoare aceste activități, în cadrul cluburilor destinate demersurilor de reintegrare socială, se desfășura lunar, activități educative care antrenau spiritul de competitivitate (concurs tematic, competiții sportive de șah, puzzle).

În ceea ce privește desfășurarea unor activități recreative, aceste nevoi erau compensate prin activități de creație literar-artistică, ocupaționale, vizionare filme/filmulețe educaționale, lectură și recenzii de carte, dezbateri, campanii de informare, precum și alte activități în funcție de calendarul tematic și nevoile identificate. De asemenea, persoanele private de libertate puteau împumuta de la cluburile secțiilor, prin cerere, jocuri de societate pentru petrecerea timpului liber la camera de deținere sau la curțile de plimbare.

Unitatea dispunea de 2 curți de plimbare, una deservea secția E1 și una deservea secțiile E2 și E3. Având în vedere numărul mic de spații pentru plimbare și diversitatea persoanelor private de libertate custodiate (vârstă, regim), programul de plimbare era de 1 oră/zi.

3. Recomandări

Față de cele expuse, în temeiul art. 43 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, Avocatul Poporului:

RECOMANDĂ

Conducerii Penitenciarului Spital Constanța-Poarta Albă să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:

1. Continuarea prioritară a demersurilor de încadrare a tuturor posturilor neocupate cu personal medical calificat și cu personal în cadrul sectorului siguranța deținerii, ținând cont de dinamica privind :

- fenomenul de supraaglomerare în toate penitenciarele din structura ANP cu persoane private de libertate și implicit de creștere a numărului patologiilor aferente cu grevarea serviciului medical;

- noile cerințe de ocupare a posturilor pentru funcțiile de conducere care prevăd studii superioare de pregătire (asistenți medicali/moașe);

- pregătirea medicală continuă a tuturor categoriilor de personal medical care ar presupune înlocuitori cu consecințele emergente legate de deficitul de personal, riscul de burn-out, creșterea absențelor motivate prin concediile medicale ulterioare, perturbarea activității privind concediile de odihnă, programul de tură ș.a.;

- alte situații inerente (trecerea în rezervă, concedii maternale, de creștere copil, de boală curabilă, incurabilă, ș.a.);

- creșterea capacității de custodie a persoanelor private de libertate din Penitenciarul Poarta Albă prin darea în folosință a noilor spații de cazare începând cu anul viitor.

2.Continuarea proiectului de amenajare și dotare a clinicii de radiologie și imagistică medicală din perspectiva încadrării cu medicul care-și termină stagiul de rezident precum și reamenajarea laboratorului de analize medicale, restabilire flux tehnologic, dotare cu tarchet, ș.a.

3.Efectuarea demersurilor legate de creșterea eficienței terapeutice (media de 95 pacienți/160 paturi/zi), având în vedere creșterea numărului de internări și monitorizarea pacienților cu patologii tratabilă conform specificului și dotării Penitenciarului-Spital, prin reorganizare, redistribuire, redimensionare sau găsirea altor soluții fiabile de ocupare a celor 44 paturi nefuncționale, ținând cont și de faptul că unitatea este în curs de acreditare de către Autoritatea Națională de Management al Calității în Sănătate (ANMCS).

4.Continuarea aplicării tratamentelor inovative pe bază de gratuitate și non discriminatorii.

5. Analizarea posibilității de a se evita pe cât posibil aplicarea sancțiunilor privind dreptul de a primi vizite, care pot avea un impact negativ în procesul de reintegrare a persoanei private de libertate, potrivit CPT (Raportul de vizită din anul 2021) și a Regulilor Nelson Mandela (Regula nr. 43 pct. 3), în care se prevede că sancțiunile disciplinare sau măsurile restrictive prin interzicerea contactelor cu familia să fie aplicate pentru o perioadă limitată și doar pentru menținerea securității și ordinii.

6. Revizuirea procedurii de sistem privind contenționarea și izolarea pacienților, pct. 6, în conformitate de dispozițiile Normei din 15 aprilie 2016 de aplicare a Legii sănătății mintale și a protecției persoanelor cu tulburări psihice nr. 487/2002 aprobată prin Ordinul nr. 488/2016.

București, 19 decembrie 2024